

Skatt ved eierskifte og
generasjonsskifte i bedrifter

Eierskiftealliansen -

Sotra 24. november 2015

Advokat/partner Rolf Erik Disch

Agenda

- Aksjonærmodell og fritaksmetode
- Skatteposisjoner
- Skattemessige forhold knyttet til kjøp og salg
- Skattemessige forhold knyttet til generasjonsskifter
- Statsbudsjettet 2016 og veien framover

Audit &
Advisory

Financial
Advisory

Deloitte.

Advokat
Tax & Legal

Consulting

Deloitte Advokatfirma

Øst:
Oslo
Drammen
Tønsberg
Kristiansand

Midt-Norge:
Trondheim

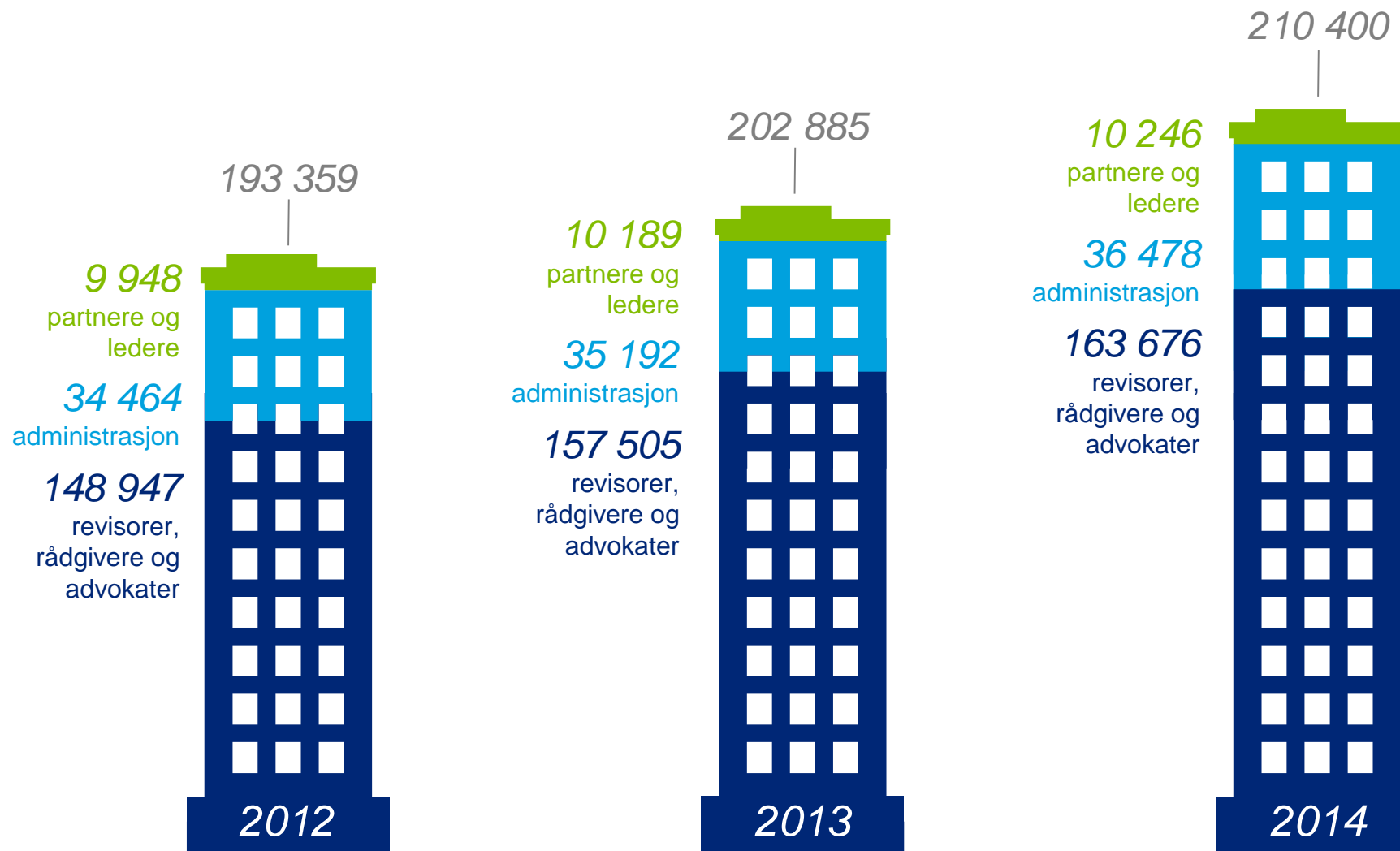
Rogaland:
Stavanger
Haugesund

Vest:
Bergen

Antall ansatte pr. januar 2015

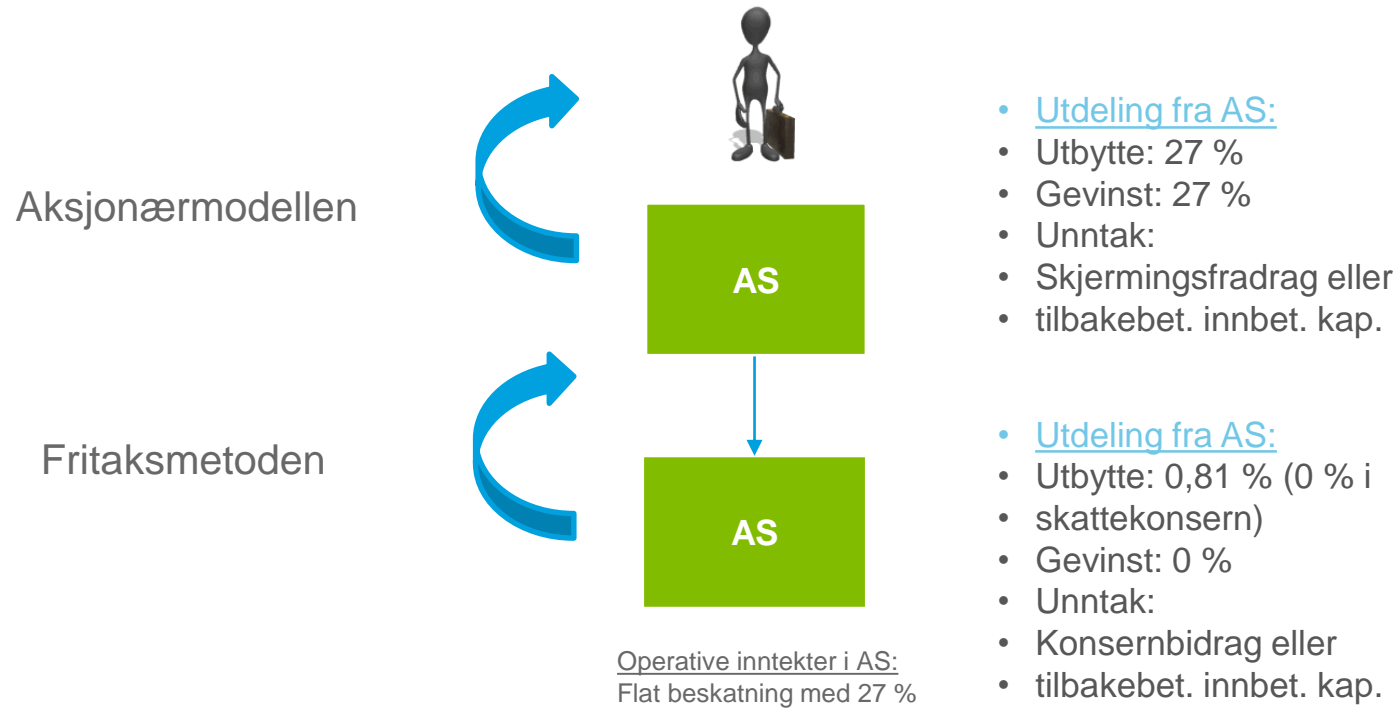
Partner / Director	47
Fast advokat / Senior Advokat / Senior manager	31
Manager / Advokatfullmektig / Rådgiver	115
Admin.	17
<hr/>	
Totalt	210

Verdens største leverandør av profesjonelle tjenester

Skattemessige forhold – Generelt om relevante skatteregler og skatteposisjoner

Aksjonærmodell og fritaksmetode

Viktige skatteposisjoner

Aksjer

Inngangsverdi: I utgangspunktet det eieren betalte for aksjen

- RISK-justering
- Oppregulert inngangsverdi i 1992 (sktl. § 19-2)
- Inngangsverdiens primære betydning: går til fradrag i salgssummen ved beregning av realisasjonsgevinst (eller tap). Det gis ikke avskrivninger på aksjer

Innbetalt kapital: Det som er betalt inn i selskapet på den enkelte aksje (uavhengig av kostpris/inngangsverdi)

- Kan tilbakebetales skattefritt (i motsetning til ordinært utbytte)
- Innbetalt kapital følger den enkelte aksje

Skjerming: En årlig skattefri avkastning på inngangsverdien, som kan akkumuleres og fremføres

Skattemessige forhold

Eierskifte – salg av aksjer eller virksomhet

Skattemessige konsekvenser ved salg av aksjer

Selger

Personlig aksjonær

- 27 % skatt på gevinst ved salg av aksjer. Tap er fradragsberettiget

Selskapsaksjonær

- Fritaksmetoden jf. skatteloven § 2-38
- Ikke fradragsrett for tap

Forutgående tilpasninger for å falle innenfor fritaksmetoden:

- Omdanning
- Etablering av holdingstruktur
- Gjennomskjæringsrisiko jf. Rt. 2014 s. 227(Conoco-Phillips dommen)

Etablering av riktig eierstruktur

Virksomheten som skal selges er et enkeltpersonforetak – bør det skje en skattefri omdannelse forut for salget?

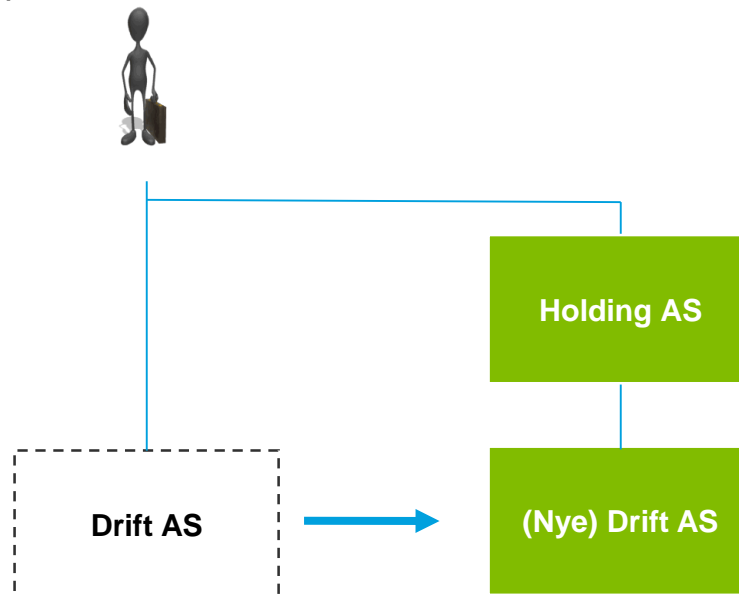
Salg av eiendeler i enkeltpersonforetak utløser inntil 50,4 % skatt (inntektsføres over tid)

Ved skattefri omdannelse til aksjeselskap før salg kan skattebelastningen skyves frem i tid etter eget valg

- Salg av innmat fra selskapet skattlegges med 27 %, og ytterligere 27 % ved uttak fra selskapet (46,7 % marginalsatt etter skjermingsrente)
- Salg av aksjer som privatperson med 27 % skatt (reduert med skjermingsrente (2014:0,9%))
- Ved etablering et holdingselskap som eier driftsselskapet som skal selges for å redusere gevinstbeskatning til 0 % så lenge midlene beholdes i holdingselskapet. 27 % skatt (reduert med skjermingsrente) ved uttak fra selskapet til personlig eier

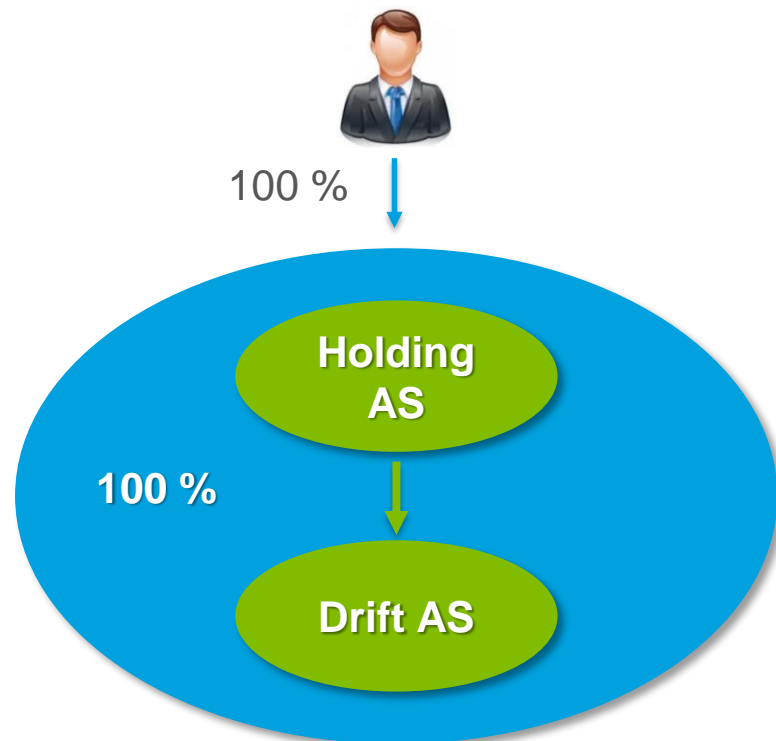
Etablering av holdingstruktur

Eksempel

- Drift AS fusjoneres inn i Nye Drift AS med utstedelse av vederlagsaksjer i Holding AS
  - Et salg av (Nye) Drift AS vil falle innenfor fritaksmetoden
- Skatteposisjoner på aksjene i Drift AS videreføres på aksjene i Holding AS
  - Mulighet for å opprettholde adgang til skattemessig tilbakebetaling til aksjonær

Eierskifter: Aksjebeskatning privat vs. selskap

- Salg av aksjer eid privat 27 % skatt (etter fradrag for skjermingsrente)
- Utbytte til privat aksjonær 27 % skatt (etter fradrag for skjermingsrente)
- Aksjegevinster i holdingselskap 0 %
- Utbytte 0 % skatt (3 % inntektsføring av utbytte utenfor konsern)
- Fordel å kunne reinvestere aksjegevinster og aksjeutbytte uten skattebelastning
- Gunstig eierstruktur før salg av bedrift
- Ytterligere beskatning først ved utbyttebetaling til den private aksjonær

Skattemessige konsekvenser ved kjøp av aksjer

Kjøper

Ingen step up på driftsmidler ved kjøp av aksjer

Ingen dokumentavgift ved kjøp av aksjer selv om selskapet eier fast eiendom

Kjøpers inngangsverdi på aksjene vil tilsvare kjøpesummen med tillegg for omkostninger ved salget som må aktiveres

Skattemessige konsekvenser ved salg av innmat / virksomhet

Selger

27 % skatt på gevinst ved salg av innmat (virksomhet/eiendeler) for selskapet

Fordeling av vederlaget på de enkelte eiendeler ut ifra individuell omsetningsverdi

Gevinst beregnes ved å ta vederlaget redusert for skattemessig verdi på det solgte (driftsmiddelets skattemessig verdi), gevinst- og tapskonto 20 % inntekts-/fradragsføring årlig

Ingen skattemessige konsekvenser for aksjonær ved salg av innmat før eventuell utdeling av utbytte fra selskapet / realisasjon / likvidasjon

Skattemessige konsekvenser ved salg av innmat/ virksomhet

Kjøper

Step up tilsvarende markedsverdi på virksomheten/eiendelene som overtas

- Høyere fremtidige avskrivninger
- Eventuell skattemessig avskrivning for ervervet goodwill

Allokering av vederlaget til de enkelte driftsmidler/eiendeler

- Restverdi; goodwill

Dokumentavgift vil påløpe ved kjøp av fast eiendom

Step up kan gi høyere kjøpesum

Effekt av fritaksmetoden

Eksempel: Salg av aksjer

Salgssum MNOK 25

Skattemessig inngangsverdi og skjermingsgrunnlag på aksjene MNOK 5

Ingen skjermingsrente til fremføring, skjermingsrente for 2014 (0,9%) NOK 45.000

Skattepliktig gevinst til beskatning NOK 19.955.000

Salg på privat hånd:

- Aksjegevinst 27 % gir skatt å betale NOK 5.387.850. Netto disponibelt etter skatt: NOK 19.612.150

Salg fra holdingselskap

- Skatt å betale ved salget NOK 0. Skatt blir å betale ved utdeling 27 % med fradrag for skjermingsrente
- Selskapet vil ha NOK 5.387.850 ekstra til reinvestering.
- Beskatningen utsettes til eventuell utdeling til aksjonær eller salg av aksjene i holdingselskapet.

Effekt av fritaksmetoden

Hva lønner seg? Avhengig av plan for reinvestering ...

- Reinvestering i ny næringsvirksomhet i skattelovens forstand (aksjonærmodell vs. foretaksmodell).
- Reinvestering i aksjer (aksjonærmodell vs. fritaksmetoden)
- Reinvestering i finansielle investeringer som ville vært kapitalbeskattet på privat hånd
  - Aksjonærmodellen gir enkelbeskatning av avkastning lik skjermingsrente (2014: 0,9 %). Meravkastning utover dette dobbeltbeskattes, og da gir ikke aksjonærmodellen noen spesielle fordeler.

Vederlag betinget av fremtidige begivenheter (Earn out)

Selger skal motta en andel av fremtidig resultat som tilleggsvederlag (earn-out)

Positivt: Kan øke prisen fordi kjøpers risiko reduseres

Negativt: Fare for lønnsbeskatning av deler av vederlaget dersom vederlaget (helt eller delvis) kan knyttes til arbeidsinnsats.

47,2 % skatt (i stedet for 0 % eller 27 %) og arbeidsgiveravgift 14,1 %.

Skattemyndighetene har fokus på følgende tilfeller:

- Vederlaget synes høyere enn det som er selskapets substans stand alone
- Selger viderefører ansettelsesforhold
- Bindningstid
- Konkurransesklausul
- Lavere lønn enn markedslønn

Skattemessige forhold

Generasjonsskifte

Generasjonsskifte - Skattemessige forhold

Arveavgiften er bortfalt

- Virkningstidspunkt 1. januar 2014

Kontinuitetsprinsippet gjelder som hovedregel ved arv/gave jf. skatteloven § 9-7

- Mottaker/erhverver må videreføre alle givers/overdragers skatteposisjoner
- Unntak for bolig, fritidseiendom mv.

For aksjer og andeler - ingen endring jf. skatteloven § 10-33

Generasjonsskifte - Skattemessige forhold

Ulike alternative overføringsmåter:

- Forskudd på arv
- Gave
- Gavesalg

Overføringsmåten vil kunne avhenge av givers skatteposisjoner

- Positiv inngangsverdi
  - Gavesalg jf. BFU 25/14 jf. BFU 20/08
- Negativ inngangsverdi
  - Gaver jf. uttalelse fra SKD fra 2012

Overføring av aksjer til barna eller barnas AS?

Kontinuitetsprinsippet gjelder kun overføringer mellom personlige skatteyttere, ikke ved overføring til et AS

Hvis barna senere videreselger de mottatte aksjene vil de være omfattet av fritaksmetoden

MEN

Overføring av aksjer til et holdingsselskap øker ikke mottakers inngangsverdi eller skjermingsgrunnlag på aksjene i holdingsselskapet

Ved overføring av aksjer til et holdingsselskap har personlig aksjonær ingen glede av høy innbetalt kapital

Generasjonsskifter A og B aksjer?

Foreldrene kan ønske å beholde kontrollen over selskapet selv om aksjer overføres til barn

Innføre aksjeklasser der A-aksjer har stemmerett og B-aksjene er stemmerettløse ved å endre vedtektene

B-aksjene bør ha en ubetinget rett til utbytte for å unngå at transaksjonen anses for ikke å ha tilstrekkelig realitet

B-aksjer kan senere konverteres til A-aksjer og omvendt uten beskatning forutsatt at eierfordelingen mellom familiemedlemmene ikke endres

Statsbudsjettet og Scheelutvalget

Noen overordnede observasjoner

Statsbudsjettet og skattereformen er to separate forslag i nær sammenheng

Statsbudsjettet vil gjelde fra 2016

- Konkrete lovforslag
- Setter hovedprinsippene for et modifisert skattesystem
  - 25 % skatt på alminnelig inntekt
  - Trinnskatt på personinntekt
  - For privatpersoners inntekt av aksjer og andeler – en modell for oppjustering av alminnelig inntekt
  - Tiltak mot overskuddsflytting – nær tilknytning til OECDs arbeid med BEPS

Statsbudsjettet og Scheelutvalget

Noen overordnede observasjoner

Meldt St 4 “Bedre skatt” inneholder diskusjoner og forslag som

- Tidligst vil gjelde fra 2017
- Parkerer en rekke forslag fremsatt av Scheel-utvalget
- Forslag som i stor grad skal utredes nærmere
- Bygger på samme modifiserte skattesystem
  - 22 % skatt på alminnelig inntekt i 2018
  - BEPS

Ny beskatning av eierinntekter

Generelt

Alminnelig skattesats reduseres til 25 %, men skatt på eierinntekter er kun redusert 0,1 % (fra 46,7 % til 46,6 %)

Ny måte å regne ut inntekten for skatteformål:

- Eierinntekt etter skjermingsfradrag multipliseres med en oppjusteringsfaktor på 1,15
- Eierinntekt etter skjerming på 100 vil dermed gi inntekt for skatteformål på 115
- Inntekten på 115 beskattes som alminnelig inntekt med 25 %

Reglene får virkning fra og med inntektsåret 2016

Ny beskatning av eierinntekter – AS og ASA

Hvordan beskattes utbytte før og etter 1. januar 2016?

Utbytte i 2015

- Opptjent kapital beskattet 27 % på selskapets hånd
- Utbytte etter skjerming beskattes 27 % på aksjonærens hånd
- Marginalskattesats: 46,7 %

Utbytte i 2016 av opptjent kapital i 2015

- Opptjent kapital beskattet 27 % på selskapets hånd
- Utbytte etter skjerming beskattes 28,75 % på aksjonærens hånd
- Marginalskattesats: 48,0 %

Ny beskatning av eierinntekter – AS og ASA

Hvordan beskattes utbytte før og etter 1. januar 2016?

Utbytte etter 2016 av kapital opptjent i 2016

- Opptjent kapital beskattet 25 % på selskapets hånd
- Utbytte etter skjerming beskattes 28,75 % på aksjonærens hånd
- Marginalskattesats: 46,6 %

Ny beskatning av eierinntekter – AS og ASA

Tabell over utbyttebeskatning

	27 % skatt for selskap og person	27 % skatt for selskap i 2015	25 % skatt for selskap og person	
	2015	2016	2016	I fremtiden?
Overskudd selskap	136 986	136 986	136 986	136 986
Skatt selskap %	27 %	27 %	25 %	22 %
Skatt selskap	36 986	36 986	34 247	30 137
Utbytte	100 000	100 000	102 740	106 849
Faktor	1	1,15	1,15	1,44
Utbytte til beskatning	100 000	115 000	118 151	153 863
Skatt utbytte %	27 %	25 %	25 %	22 %
Skatt utbytte	27 000	28 750	29 538	33 850
Total skatt	63 986	65 736	63 784	63 987
Total skatteprosent	46,71 %	47,99 %	46,56 %	46,71 %
Effektiv skattesats på utbytte for personlige aksjonærer	27,00 %	28,75 %	28,75 %	31,68 %

Personbeskatning

Trinnskatt

Ny progressiv skatt på personinntekt - “erstatte” dagens toppskatt

Formål: minske provenytnap

Reduksjon av marginalt skattenivå på lønnsinntekt - fra 47,2 % til 46,8 %

Foreslått ikrafttreden - inntektsåret 2016

Forslaget justert i Endring av Prop 1: Økt antall asylankomster

Trinnskatt	Innslagspunkt	Forslag 2016	2015
Fribeløp	0	0 %	0 %
Trinn 1	158 800	0,9 %	0 %
Trinn 2	224 900	1,7 %	0 %
Trinn 3	565 400	10,7 %	9 %
Trinn 4	909 500	13,7 %	12 %

Aksjonærlån beskattes som utbytte

Hva er nytt?

Gjeldende rett før statsbudsjettet:

- Lån fra selskap til personlig aksjonær (aksjonærlån) behandles som *ordinært lån*

Nytt regelverk:

- Lån fra selskap til personlig aksjonær skal på aksjonærens hånd behandles skattemessig som *utbytte* og beskattes etter aksjonærmodellen
- Lån som overstiger skjermingsfradraget kommer til beskatning som alminnelig inntekt
- Såfremt lånet er reelt, behandles det som lån i alle andre sammenhenger
  - Gjeld føres til fradrag ved formuesfastsettelsen
  - På selskapets hånd behandles lånet som fordring

Ikrafttredelse:

- Alle nye lån fra og med 7. oktober 2015

Aksjonærlån beskattes som utbytte

Nedbetaling av lån og behandling av renter

Nedbetaling

- Nedbetaling av utbyttebeskattede lån anses som innbetaling av kapital
  - Øker aksjenes inngangsverdi og minsker eventuell fremtidig skattepliktig salgsgevinst
  - Øker skjermingsgrunnlaget
  - Øker skatteposisjonen «innbetalt kapital», slik at midler senere kan tas ut uten beskatning (typisk som utbytte eller kapitalnedsettelse)

Renter

- Renter på lån er skattepliktig inntekt for selskapet og fradragsberettiget for aksjonær
- Ikke lenger krav om markedsrente på lån som tas opp etter 7. oktober 2015

Merverdiavgift

Generasjonsskifte/salg kan ha MVA konsekvenser

Det kan være ulike avgiftsmessige konsekvenser etter hvordan generasjonsskiftet gjennomføres

Ved overføring av eierandeler vil det normalt ikke oppstå avgiftskonsekvenser

Ved overføring av «innmat» kan det oppstå avgiftskonsekvenser som må håndteres

- «Kapitalvarer» – løsøre med nettokost <TNOK 200 eller aktivert byggetiltak med nettokost <TNOK 400
- Overføring av kapitalvare til nytt eiersubjekt kan medføre en tilbakebetalingsplikt for fradragsført merverdiavgift, men også en mulighet for overføring av ikke fradragsført, som eventuelt kan fradragsføres på ny eiers hånd
- Registreringsforhold – sikre kontinuitet i avgiftsregistreringer

Fradragsrett for MVA på kostnader ifb. Generasjonsskiftet/Salg

- Må vurderes konkret
- Utfordrende særlig dersom overføring av eierandeler

Kontakt oss gjerne

Deloitte.

Rolf Erik Disch

Partner / Advokat

Deloitte Advokatfirma AS
Damsgårdsveien 135
Postboks 36013 Postterminalen
5892 Bergen
Norge

Tel: 55 21 81 12
Mobile: 971 80 251
rdisch@deloitte.no

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.no for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

This communication contains general information only, and neither Deloitte AS nor Deloitte Advokatfirma AS is, by means of this publication, rendering professional advice or services and shall not be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.